

ภาคผนวก

ภาคผนวกเอกสาร

- ก. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
- ข. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนที่นำหลักเบญจศีลมาปลูกฝังแก่นักศึกษา (Rating Scale)
- ค. แบบสังเกตที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัย เรื่อง การปลูกฝังเบญจศีลด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต : ศึกษากรณีนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดังนี้

๑. ดร.พุฒจักร สิทธิ	อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๒. ผศ.ปรีชา ธรรมวินทร	อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๓. อาจารย์วิชาญ ฤทธิธรรม	อาจารย์ประจำสาขาวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๔. อาจารย์รัฐพล ฤทธิธรรม	อาจารย์ประจำสาขาวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๕. อาจารย์โพชนธ์ จันทร์โพธิ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

แบบสังเกตที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ความรู้ความ

เข้าใจเรื่องศีล ๕ ของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดเลือกวิธีการในการจัดเรียนการสอนของผู้อาจารย์ผู้สอนที่นำหลักเบญจศีล มาปลูกฝังแก่นักศึกษาว่ามีความเข้าใจในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับอัตราส่วน (Rating scale)

๕	หมายถึง	มากที่สุด
๔	หมายถึง	มาก
๓	หมายถึง	ปานกลาง
๒	หมายถึง	น้อย
๑	หมายถึง	น้อยที่สุด

พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับค่าคะแนนของพฤติกรรมที่สังเกต				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องศีล ๕ (๑) ความหมายของศีล (๒) องค์ประกอบของศีลข้อ ๑ : การฆ่าสัตว์ (๓) การฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษหนักกว่าสัตว์เล็ก (๔) การกักขังสัตว์ไม่ให้เป็นอิสระ (๕) ไม่คั่นสิ่งของกับคนที่มาฝากไว้ถือว่าผิดศีลข้อ ๒ (๖) เก็บเงินได้ไม่รู้จักเจ้าของ จึงเอาเป็นของตน ผิดศีลข้อ ๒ (๗) ดูหนังสือหรือสื่ออนาจาร ถือว่าผิดศีลข้อ ๓ (๘) พุดคุยยั่วให้เพื่อนเกลียดกัน ถือว่าผิดศีลข้อ ๔ (๙) ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือว่าผิดศีลข้อ ๕					

พฤติกรรมที่สังเกต	ระดับค่าคะแนนของพฤติกรรมที่สังเกต				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒. การรับรู้เรื่องศีล ๕ จากสิ่งแวดล้อม (๑) สื่อวิทยุ (๒) สื่อโทรทัศน์ (๓) สื่อหนังสือพิมพ์ (๔) ป้ายโฆษณา บอร์ด แผ่นพับ (๕) สื่อบุคคล : พระสงฆ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน อินเทอร์เน็ต (๖) นิมนต์พระมาเทศน์ที่มหาวิทยาลัย หรือ สถาบัน (๗) หนังสือธรรมะ (๘) หนังสือเรียน ๓. การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา (๑) เข้าร่วมโครงการอบรมทางพระพุทธศาสนา (๒) การนั่งสมาธิ (๓) การสวดมนต์ไหว้พระ (๔) ทำบุญตักบาตร (๕) พุทธศุภเกี่ยวกับศีลธรรม (๖) ปฏิบัติธรรมต่างๆ เช่น บวช ถือนิเวศน์ บวชชี พรหมณ์ (๗) เป็นสมาชิกชมรมทางพระพุทธศาสนาและ ศิลปวัฒนธรรม (๘) เข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพุทธ ศาสนา (๙) เข้าค่ายคุณธรรม (๑๐) มีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการทางพุทธ ศาสนา (๑๑) เข้าชมนิทรรศการพระพุทธศาสนา					

ความรู้ความเข้าใจเรื่องศีล ๕ ของนักศึกษา (ต่อ)

รายการ	รายการสังเกตผู้สอน	ตรวจสอบรายการ	
		มี	ไม่มี
๑	การนำเข้าสู่บทเรียน		
๒	ใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพ		
๓	เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม		
๔	สร้างบรรยากาศของการเรียนการสอนให้น่าเรียน		
๕	มอบหมายรายงาน/การบ้าน		
๖	สรุปและทบทวนบทเรียน		
๗	วัดและประเมินผลการเรียนหลังการสอน		

เนื้อหาการสังเกต : “สังเกตความสามารถในการสอนของอาจารย์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน”

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

พฤติกรรม	บ่อย มาก	บ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคย
๑. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน				
๒. การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในห้องเรียน				
๓. มีส่วนร่วมในการบรรยาย และอภิปราย				
๔. ร่วมกิจกรรมโครงการบรรยายพิเศษ				
๕. เข้าร่วมกิจกรรมฝึกปฏิบัติธรรมในศาสนสถาน				

ตัวอย่าง แบบประเมินความรับผิดชอบ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, ๒๕๕๒ : ๑๕๕)

คำชี้แจง : เขียนคะแนนความรับผิดชอบในการทำงานแต่ละด้านลงในช่องประเมิน

- ๑ คะแนน หมายถึง มีความรับผิดชอบ
- ๒ คะแนน หมายถึง มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง
- ๓ คะแนน หมายถึง มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง

ชื่อ – สกุล	ผลการประเมิน				รวม
	ตั้งใจทำงานที่ ได้รับมอบหมาย	ทำงานเป็น ขั้นตอน	ทำงานเต็ม ความสามารถ	งานเสร็จตรง เวลา	
.....					
.....					

ตัวอย่างแบบประเมินการคิดวิเคราะห์ (ประยุกต์จาก วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, ๒๕๕๒ :

๑๕๓-๑๕๔)

คำชี้แจง : ๑) แบบประเมินนี้ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ประเมินระหว่างเรียน และหลังการเรียนรู้โดยผู้เรียน เพื่อน อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง

๒) เขียนคะแนนในช่องผลการประเมินที่สังเกตพบจากพฤติกรรมผู้เรียน

- ๑ คะแนน หมายถึง มีการจำแนก จัดหมวดหมู่ สรุป ประยุกต์ใช้ การ
คาดการณ์บนพื้นฐานข้อมูล
- ๒ คะแนน หมายถึง จำแนก จัดหมวดหมู่ สรุป ประยุกต์ใช้
คาดการณ์ได้อย่าง
ถูกต้อง สมเหตุสมผล เหมาะสม ใช้ข้อมูล
ประกอบสองด้าน
- ๓ คะแนน หมายถึง อธิบายการจำแนก จัดหมวดหมู่ สรุป
ประยุกต์ใช้ การคาดการณ์ได้อย่างถูกต้อง
สมเหตุสมผล เหมาะสม
ใช้ข้อมูลหลายด้านประกอบ

ชื่อ – สกุล	ผลการประเมิน					
	การจำแนก	การจัด หมวดหมู่	การสรุปอย่าง สมเหตุสมผล	การประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ใหม่	การคาดการณ์บน พื้นฐานข้อมูล	รวม
.....						
.....						

ตัวอย่าง แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, ๒๕๕๒ : ๒๑๕)

คำชี้แจง : เขียนคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาแต่ละด้านลงในช่องการประเมิน

- ๑ คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- ๒ คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- ๓ คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง

ชื่อ – สกุล	ผลการประเมิน				
	วิเคราะห์ปัญหา	วางแผน แก้ปัญหา	ดำเนินการ แก้ปัญหา	ตรวจสอบผล การแก้ปัญหา	รวม
.....					
.....					

ตัวอย่าง การวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ให้บรรลุตาม TQF การวัดและประเมินผล
การเรียนรู้ของนักศึกษา

ผลการเรียนรู้ (ที่ต้องการพัฒนา)	การวัดผลประเมินผล
๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม	- สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน การส่งงาน การเข้าชั้นเรียน - คุณภาพชิ้นงานกลุ่ม / รายบุคคล - การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ / ทำกิจกรรมกลุ่ม - ความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน เทียบกับการเรียนคาบต้นๆ - การอ้างอิงที่มาของการสืบค้นอย่างครบถ้วน ถูกต้อง
๒. ด้านความรู้	- ทดสอบย่อย ทดสอบปลายภาค - ถาม-ตอบ - คุณภาพชิ้นงานรายบุคคล / งานกลุ่ม

๓. ด้านทักษะทางปัญญา	- การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ / อภิปรายการแก้ปัญหาที่กำหนด - พิจารณา เนื้อหาการสรุป การนำเสนอผลงาน - วิธีการแก้ปัญหา / การสรุป
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	- สังเกตพฤติกรรมในการเข้ากลุ่ม นำเสนอผลงาน ตรงเวลา - สังเกตการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม - การนำเสนอผลงานนิทรรศการ - การร่วมกิจกรรม ชมรม การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน
๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	- คุณภาพผลงานที่นำเสนอ / สังเกตการใช้ภาษาในการนำเสนอผลงาน - ความก้าวหน้าการสืบค้นและการนำเสนอผลงานโดยใช้สื่อเพาเวอร์พอยท์เทียบกับการเรียนคราวก่อนๆ - การใช้ภาษาในการเขียนนำเสนอผลงาน/รายงาน/การร่วมอภิปราย
๖. ทักษะเฉพาะ (บาง) วิชาชีพ	- คุณภาพผลงาน - คุณภาพการฝึกปฏิบัติงาน - คุณภาพรายงานการฝึกปฏิบัติ

แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา จัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจนการรับรองการประกันคุณภาพ

๑. ด้านการจัดการเรียนการสอน : ครูผู้สอน

๑.๑ มีการเตรียมเนื้อหา สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับการสอน

๒. อธิบายแผนการเรียนการสอน เช่น ขอบข่ายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระงาน การวัดและการประเมินผลตลอดภาคเรียนให้ทราบ

๓. แนะนำหนังสือ/เว็บไซต์/แหล่งเรียนรู้อื่นๆเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔. ตรงเวลาในการเข้าสอน และสอนเต็มที่ เต็มเวลา

๕. เข้าสอนสม่ำเสมอและมีความตั้งใจในการสอน

๖. อธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เข้าใจได้ง่าย

๗. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ โดยส่งเสริมความร่วมมือและสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มผู้เรียน

๘. ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากบทเรียน
๙. จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด ทำ และแก้ปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ
๑๐. สอนตรงตามแผนการเรียนรู้หรือหลักสูตรและครบถ้วน
๑๑. ตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ชัดเจน ตรงประเด็น
๑๒. ตรวจสอบฝึกหัดหรืองานที่มอบหมายและสะท้อนผลให้ทราบ
๑๓. สรุปเนื้อหาองค์ความรู้หลังการเรียนแต่ละเรื่อง
๑๔. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิตและการทำงาน
๑๕. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

๑.๒ ด้านการดูแลผู้เรียนและชั้นเรียน : ครูผู้สอน

๑. กำหนดข้อตกลงหรือกติกาในการจัดการเรียนการสอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบ
๒. ตรวจสอบและติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนสม่ำเสมอขณะสอน
๓. ให้ความสนใจผู้เรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน
๔. ดักเตือนหรือแจ้งให้ผู้เรียนทราบเมื่อมีปัญหาการเรียนเพื่อให้แก้ไข
๕. ว่ากล่าวตักเตือนเมื่อผู้เรียนประพฤติตนไม่เหมาะสม
๖. ติดตามการทำงานและส่งงานที่มอบหมายให้ผู้เรียน
๗. ให้ความช่วยเหลือหรือช่วยแก้ปัญหาแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม
๘. ดูแลการใช้ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ภายในห้องเรียน และพลังไฟฟ้า ฯลฯ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน เกิดประโยชน์และประหยัด

๑.๓ ด้านการประเมินผล

๑. กำหนดแนวทางการวัดประเมินผลและเกณฑ์ที่ชัดเจนแจ้งให้ทราบ
๒. มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และมีคุณภาพ
๓. การวัดประเมินผลครอบคลุมและตรงตามเนื้อหาที่เรียนทุกหน่วยการเรียนรู้
๔. จัดการวัดผลโดยป้องกันการทุจริตหรือการได้เปรียบในการสอบ
๕. มีการตรวจให้คะแนนผลสอบ สามารถตรวจสอบได้เมื่อมีข้อสงสัย
๖. การตรวจให้คะแนนผลงานที่ทำเป็นกลุ่ม มีความยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน
๗. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล เช่น ประเมินตนเอง เพื่อน
๘. การตัดสินผลการเรียน (ให้เกรด) ตรงกับความสามารถของผู้เรียน

จากการเรียนกับอาจารย์ผู้สอนตามรายข้างบน นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะความเป็นครูของ ครูผู้สอนในด้านต่อไปนี้ระดับ

๑. ด้านการจัดการเรียนการสอน

๒. ด้านการดูแลผู้เรียนและชั้นเรียน

๓. ด้านการวัดและประเมินผล

๔. ด้านคุณลักษณะความเป็นครู เช่น ความตั้งใจในการสอน การอุทิศเวลาในการสอน การแต่งกาย การวางตัว การใช้ถ้อยคำพูด การเอาใจใส่ผู้เรียน ฯลฯ

เมื่อตอบคำถามปลายเปิดถึงวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตระบุว่า มีประสิทธิภาพในระดับมาก ได้แก่ การบรรยายทฤษฎี การให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การนั่งสมาธิ และการให้นักศึกษาอ่าน นวนิยายและอภิปราย ความเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต ประสิทธิภาพของวิธีการสอนจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิตตามความเห็นของนักศึกษา วิธีการสอนที่นักศึกษาตอบแบบสอบถามปลายเปิดถึงวิธีการที่นักศึกษาตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดในการสอนจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต ได้แก่ บรรยายทฤษฎี การทำให้รายงาน และมอบหมายงานให้นักศึกษาไปอ่าน และเมื่อวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มสถาบันการศึกษา ผลการวิเคราะห์เป็นเช่นเดียวกับภาพรวม

๔.๔ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้เบญจศีลจากการทดสอบ

เบญจศีล เป็นหลักธรรมหนึ่งในหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่ควรให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการคิดและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องสมกับคำที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวไว้ ทุกคนควรมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี เพื่อชีวิตที่มีความสุข ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังสนองต่อแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเรื่องการส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรมในมหาวิทยาลัย ต้องการปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาทุกคนให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของศาสนาโดยกล่าวปฏิญาณตนร่วมกันในเรื่องศีล ๕ ของก่อนทำการเรียนการสอนทุกครั้งที่จัดการเรียนการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓ : ๑)

แบบทดสอบ รายวิชาจริยธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต ในด้านศีล ๕ หลังจากที่นักศึกษาได้รับฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนแล้ว นักศึกษาสามารถตอบคำถามและมีความเข้าใจอย่างไร ดังต่อไปนี้

๑. สมมุติว่าถ้ามีเพื่อนชวนไปดื่มสุรา แต่นักศึกษาโกหกว่าปวดหัว ไปไม่ได้ ทั้งๆที่ตัวนักศึกษาเองไม่ได้ปวดหัวเลยเพื่อหลีกเลี่ยงการผิดศีลข้อ ๕ แต่จะผิดศีลข้อ ๔ หรือไม่ และทำถูกต้องหรือไม่ ให้นักศึกษาตอบตามความเข้าใจ

๒. สมมุติว่านักศึกษาไปงานเลี้ยง มีของติดมากับกระเป๋านักศึกษา ทั้งๆที่นักศึกษาไม่ได้ตั้งใจจะเอามา แต่มันติดมากับกระเป๋า และนักศึกษารู้ว่าเจ้าของเป็นใคร และรู้สึกกลัวเลยไม่กล้าเอาของนั้นเก็บไว้ เลยเอาไปทิ้ง เพราะกลัวผิดศีล ให้นักศึกษาอธิบาย

๓. ปัจจุบันสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุอย่างรวดเร็ว และมีการส่งผลต่อการสร้างค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ให้แก่วัยรุ่น เช่นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ค่านิยมดังกล่าวเห็นเป็นสิทธิเสรีเฉพาะตน ถือเป็นเรื่องปกติ การรักนวลสงวนตัว กลับเป็นเรื่องล้าสมัย การมีประสบการณ์ทางเพศกับชายหรือหญิงหลายคนเพื่อชู้สาวอย่างกัน หรือเป็นการสะสมแต้ม ไม่ต้องรู้จักกันลึกซึ้ง เพียงแค่พอใจก็มีเพศสัมพันธ์กันได้ และการมีค่านิยมเกี่ยวกับกิ๊ก หรือชู้ทางใจ ปัญหาเหล่านี้ นักศึกษาจะนำหลักเบญจศีลข้อใดมาแก้ไข และเบญจศีลข้อดังกล่าวเมื่อประพฤติปฏิบัติทำให้เกิดประโยชน์อะไรบ้าง จงอธิบายโดยละเอียด

๔. ศีลคืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง จงยกตัวอย่างประโยชน์ของการรักษาศีลมา พอสังเขปสอน

๕. ปัจจุบันสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุอย่างรวดเร็วและมีการส่งผลต่อการสร้างการสร้างค่านิยมอันไม่พึงประสงค์ให้แก่วัยรุ่น เช่นการยกพวกตีกันของนักศึกษาต่างสถาบัน บางครั้งถึงขั้นเสียชีวิต, การลักขโมย จี้ ปล้น,การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรอันเป็นสิทธิเสรีเฉพาะตนถือเป็นเรื่องปกติ การรักนวลสงวนตัวเป็นเรื่องล้าสมัยและการมีค่านิยมเกี่ยวกับกิ๊กหรือ ชู้ทางใจเป็นเรื่องปกติธรรมดา, การเที่ยวกลางคืน ดื่มสุราเมรัยทำให้ขาดสติ สัมผัสบุญเกิดกรรมชั่วสุมทางเพศทำให้เกิดการท้องอันไม่พึงประสงค์และมีการทำแท้งเกิดขึ้นในสังคม เป็นต้น เมื่อทราบปัญหาเหล่านี้แล้วนักศึกษาจะนำ หลักศีล ๕ อันเป็นพุทธจริยศาสตร์ขั้นพื้นฐาน มาแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร จงอธิบาย

จากแบบทดสอบ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจเรื่องศีล ๕ ได้ถูกต้อง แต่ไม่สามารถจะปฏิบัติให้สมบูรณ์ได้เพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิตและยังขาดความเข้าใจในการรักษาศีล ๕ เพราะคิดว่ายากเกินไป จึงไม่รักษาศีล ดังนั้นควรแนะนำควรแนะนำให้เห็นประโยชน์และคุณค่าแห่งการมีศีลธรรมตั้งแต่เยาว์วัย โดยเสนอวิธีการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามศีล ๕ ให้มากขึ้นได้แก่อบรมก่อนการมีครอบครัว ส่งเสริมให้ทุกคนมีธรรมะ เช่น หิริ (ความละอายแก่ใจ)

โอดตปปะ (ความเกรงกลัวต่อบาปมากขึ้น) ใช้วิธีพูด ทำให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรทางสังคมคือ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) และชุมชน จะทำให้มีการปฏิบัติตามศีล ๕ มากขึ้น เช่น พรหมวิหาร ๔ จะช่วยสนับสนุนให้ปฏิบัติตามศีลและช่วยให้มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ นักศึกษาได้รับความรู้เรื่องศีลมาจากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ แม้กระทั่งสื่อบุคคล เช่น พระ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศีล ๕ มากขึ้น

๔.๕ ผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักเบญจศีลไปประยุกต์ใช้ของนักศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้เบญจศีลจากแบบทดสอบ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา จากนิสิตนักศึกษา ๔๐๐ คน เป็นเพศหญิง ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๒ เพศชาย ๒๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๗๘ สำหรับชั้นปีที่ศึกษาตั้งแต่ปีที่ ๑ ถึง ปีที่ ๔ อายุระหว่าง ๑๘ – ๒๒ ปี

แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องศีล ๕ ของนักศึกษา

๑. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องศีล ๕ ความหมายของศีล

องค์ประกอบของศีลข้อ ๑ : การฆ่าสัตว์

- การฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษหนักกว่าฆ่าสัตว์เล็ก
- การกักขังสัตว์ไม่ให้เป็นอิสระ
- ไม่คืนสิ่งของกับคนที่มาฝากไว้ถือว่าผิดศีลข้อ ๒
- เก็บเงินได้ไม่รู้เจ้าของจึงเอาเป็นของตน ผิดศีลข้อ ๒
- ดูหนังสือหรือสื่ออนาจาร ถือว่าผิดศีลข้อ ๓
- พุดยุยงให้เพื่อนเกลียดกัน ถือว่าผิดศีลข้อ ๔
- ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือว่าผิดศีลข้อ ๕

การรับความรู้เรื่องศีล ๕ จากสิ่งแวดล้อม

- วิทยู
- โทรทัศน์
- หนังสือพิมพ์
- ป้ายโฆษณา บอร์ด แผ่นพับ

สื่อบุคคล : พระสงฆ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน อินเทอร์เน็ต

- นิมนต์พระมาเทศน์ที่มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษา
- หนังสือธรรมะ
- หนังสือเรียน

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา

- เข้าร่วมโครงการอบรมทางพุทธศาสนา
- นั่งสมาธิ
- สวดมนต์ ไหว้พระ
- ทำบุญตักบาติ
- พุทธคุณเกี่ยวกับศีลธรรม
- ปฏิบัติธรรมต่างๆ เช่น บวช ถีอศีล บวชชีพรามณ์
- เป็นสมาชิกชมรมทางพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรม
- เข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา
- เข้าค่ายคุณธรรม
- มีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการทางพุทธศาสนา
- เข้าชมนิทรรศการทางพุทธศาสนา

ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเรื่องศีล ๕ ของนิสิตนักศึกษาพบว่า มีความรู้เกี่ยวกับความหมายของศีลร้อยละ ๘๔.๒ มีความรู้ว่า ถ้าดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถือว่าละเมิดศีลข้อ ๕ ร้อยละ ๘๒.๖ และ มีความรู้เรื่องศีลข้อ ๑ ที่ว่า การฆ่าสัตว์ใหญ่มีโทษหนักกว่าการฆ่าสัตว์เล็ก ร้อยละ ๓๒.๗ ส่วนการรับรู้เรื่องศีล ๕ จากสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ ๗๒.๓ รองลงมารับรู้จากสื่อบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน ร้อยละ ๗๑.๑ และรับรู้จากสื่อทางอินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด ร้อยละ ๒๖.๒ ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาพบว่า เข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามากที่สุด ร้อยละ ๖๘.๐ รองลงมาเป็นกิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ ร้อยละ ๕๒.๒ และเป็นสมาชิกชมรมทางพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมน้อยที่สุดร้อยละ ๑๗.๖

การวิเคราะห์เรื่องความแตกต่างทางพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันกับนักศึกษาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย พบว่ามีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยเพศชายมีพฤติกรรมการละเมิดศีลที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์มากกว่าเพศหญิง ส่วนความแตกต่างของพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันกับชั้นปีที่ศึกษา ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

ตาราง ๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการปฏิบัติตนของวัยรุ่น (n=๕๐๐)

การปฏิบัติตนอยู่ในสี่ล ๕	($\bar{X}$)	S.D	แปลผล
ด้านการฆ่าสัตว์และเบียดเบียนสัตว์	๓.๑๓	๐.๔๒	ปานกลาง
ด้านการลักทรัพย์ นื้อโกง	๓.๘๐	๐.๔๓	ค่อนข้างมาก
ด้านการทำผิดทางเพศและการละเมิดสิทธิของผู้เป็นเจ้าของ	๓.๖๑	๐.๕๐	ค่อนข้างมาก
ด้านพูดปดหลอกลวงไม่มีความจริงใจต่อกัน	๓.๔๑	๐.๔๖	ปานกลาง
ด้านการดื่มสุราและสิ่งเสพติดอื่นๆ	๓.๘๕	๐.๖๕	ค่อนข้างมาก
ภาพรวม	๓.๕๘	๐.๓๓	ค่อนข้างมาก

จากตาราง ๕ พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการปฏิบัติตนของวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๕๘ ซึ่งแสดงว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติตนของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง มี ๒ ด้าน คือ การพูดปดหลอกลวงไม่มีความจริงใจต่อกันและด้านการฆ่าสัตว์และเบียดเบียนสัตว์จะน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๑ และ ๓.๑๓ ตามลำดับ ที่เหลืออีก ๓ ด้าน พบว่า วัยรุ่นมีการปฏิบัติตนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนด้านการดื่มสุราและสิ่งเสพติดอื่นๆมีค่าสูงสุด ด้านการลักทรัพย์นื้อโกง และด้านการทำผิดทางเพศ และการละเมิดสิทธิของผู้เป็นเจ้าของจะมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ , ๓.๘๐ และ ๓.๖๑ ตามลำดับ

การหาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในศีล ๕ กับการปฏิบัติตนของนักศึกษา

ตาราง ๑๐ แสดงค่าสัมพัทธ์ระหว่างความเข้าใจในศีล ๕ กับการปฏิบัติตนของนักศึกษา

ค่าสหสัมพันธ์	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ความเข้าใจในศีล ๕ กับ การปฏิบัติตนอยู่ในศีล ๕	P-Value
ด้านการฆ่าสัตว์และเบียดเบียนสัตว์	๐.๑๓๓**	๐.๐๐๓
ด้านการลักทรัพย์ นื้อโกง	-๐.๐๒๖	๐.๕๖๗
ด้านการทำผิดทางเพศ และการละเมิดสิทธิของผู้เป็น เจ้าของ	๐.๖๓	๐.๑๕๘
ด้านพูดปดหลอกลวงไม่มีความจริงต่อกัน	๐.๐๘๕*	๐.๐๔๘
ด้านการดื่มสุราและสิ่งเสพติดอื่นๆ	-๐.๑๐๗*	๐.๐๑๖
ภาพรวม	๐.๐๑๓	๐.๗๗๐

จากตาราง ๑๐ พบว่า โดยรวมความเข้าใจในศีล ๕ กับการปฏิบัติตนของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ๒ ข้อ คือ ความศรัทธาในศีล ๕ ข้อ การฆ่าสัตว์และเบียดเบียนสัตว์ กับการปฏิบัติตนของนักศึกษาด้านการฆ่าสัตว์และเบียดเบียนสัตว์ และความเข้าใจในศีล ๕ ในการพูดปดหลอกลวง ไม่มีความจริงใจต่อกันกับการปฏิบัติตนของนักศึกษาด้านการพูดปดหลอกลวงไม่มีความจริงใจต่อกัน และมีความสัมพันธ์กันทางลบ ๑ ข้อ คือ ความศรัทธาในศีล ๕ ข้อ ดื่มและสิ่งเสพติดอื่นๆกับการปฏิบัติตนของวัยรุ่นด้านการดื่มสุราและสิ่งเสพติดอื่นๆ

ตารางที่ ๑๑ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน เป็นบุคคลต้นแบบผู้ประพาศิลา ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีล

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.
๑. นักศึกษามีความสำรวมกายวาจาและมีเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่นๆ	๔.๓๔	๐.๖๓
๒. นักศึกษามีสัมมาอาชีวะคือการแสวงหาทรัพย์โดยสุจริต	๔.๕๔	๐.๕๕
๓. นักศึกษามีความตระหนักถึงโทษของการพูดโกหกว่าเป็นเหตุให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องที่ได้ยินได้ฟังแต่หากพูดความจริงจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	๔.๒๓	๐.๕๓
๔. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อแฟนและมองเห็นโทษของการนอกใจเป็นเรื่อนำรังเกียจ	๔.๓๖	๐.๖๘
๕. นักศึกษามีความเข้าใจโทษของการดื่มและเสพของมีนเมาจนขาดสติอันเป็นต้นเหตุแห่งการละเมิดศีลข้ออื่นๆ	๔.๕๒	๐.๕๕
๖. นักศึกษาสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๔.๔๖	๐.๖๓

จากตารางที่ ๑๑ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโนเป็นบุคคลต้นแบบผู้ประพาศิลา ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีล พบว่านักศึกษามีสัมมาอาชีวะคือการแสวงหาทรัพย์โดยสุจริตมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๕๔) รองลงคือนักศึกษามีความเข้าใจโทษของการดื่มและเสพของมีนเมาจนขาดสติอันเป็นต้นเหตุแห่งการละเมิดศีลข้ออื่นๆ ($\bar{X}$ =๔.๕๒ และนักศึกษาสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}$ = ๔.๔๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๒ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลวงปู่มน ฐิริทัตโต เป็นบุคคลต้นแบบผู้ประพาศศีล ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีล

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.
๑. นักศึกษามีความสำรวมกายวาจาและมีเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่นๆ	๔.๒๘	๐.๘๕
๒. นักศึกษามีสัมมาชีวะคือการแสวงหาทรัพย์โดยสุจริต	๔.๕๖	๐.๗๒
๓. นักศึกษามีความตระหนักถึงโทษของการพูดโกหกกว่าเป็นเหตุให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องที่ได้ยินได้ฟังแต่หากพูดความจริงจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	๔.๗๗	๐.๕๕
๔. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อแฟนและมองเห็นโทษของการนอกใจเป็นเรื่องน่ารังเกียจ	๔.๖๕	๐.๕๘
๕. นักศึกษามีความเข้าใจโทษของการดื่มและเสพของมึนเมาจนขาดสติอันเป็นต้นเหตุแห่งการละเมิดศีลข้ออื่นๆ	๔.๕๗	๐.๖๕
๖. นักศึกษาสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	๔.๖๐	๐.๕๓

จากตารางที่ ๑๒ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลวงปู่มน ฐิริทัตโต เป็นบุคคลต้นแบบผู้ประพาศศีล ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีลพบว่า นักศึกษามีความตระหนักถึงโทษของการพูดโกหกกว่าเป็นเหตุให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องที่ได้ยินได้ฟังแต่หากพูดความจริงจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$) รองลงมานักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อแฟนและมองเห็นโทษของการนอกใจเป็นเรื่องน่ารังเกียจ($\bar{X} = 4.65$) และนักศึกษาสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=4.60$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้พระอาจารย์สมภพ โชติปัญโญ เป็นบุคคลต้นแบบผู้
ประพาศิลา ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีล

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.
๑. นักศึกษามีความสำรวมกายวาจาและมีเมตตา กรุณาต่อ เพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่นๆ	๔.๔๓	๐.๓๕
๒. นักศึกษามีสัมมาอาชีวะคือการแสวงหาทรัพย์โดยสุจริต	๔.๒๖	๐.๘๓
๓. นักศึกษามีความตระหนักถึงโทษของการพูดโกหกว่า เป็นเหตุให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องที่ได้ยินได้ฟังแต่หาก พูดความจริงจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	๔.๓๕	๐.๓๓
๔. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อแฟนและมองเห็นโทษของการ นอกใจเป็นเรื่องน่ารังเกียจ	๔.๕๘	๐.๖๓
๕. นักศึกษามีความเข้าใจโทษของการดื่มและเสพของมึนเมา จนขาดสติอันเป็นต้นเหตุแห่งการละเมิดศีลข้ออื่นๆ	๔.๖๓	๐.๕๕
๖. นักศึกษาสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	๔.๕๑	๐. ๘๖

จากตารางที่ ๑๓ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้พระอาจารย์สมภพ โชติปัญโญ เป็นบุคคลต้นแบบผู้
ประพาศิลา ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีล พบว่านักศึกษามีความเข้าใจโทษของการดื่มและเสพของมึน
เมาจากขาดสติอันเป็นต้นเหตุแห่งการละเมิดศีลข้ออื่นๆ มากสุด ($\bar{X}=4.63$) รองลงมานักศึกษามี
ความซื่อสัตย์ต่อแฟนและมองเห็นโทษของการนอกใจเป็นเรื่องน่ารังเกียจ ($\bar{X}=4.58$) และ
นักศึกษามีความสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=4.51$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลวงตาสุริยา มหาปัญญา เป็นบุคคลต้นแบบผู้ประพฤติ
ศีล ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีล

ประเด็น	เฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.
๑. นักศึกษามีความสำรวมกายวาจาและมีเมตตา กรุณาต่อเพื่อน มนุษย์และสัตว์อื่นๆ	๔.๔๑	๐.๘๒
๒. นักศึกษามีสัมมาชีวะคือการแสวงหาทรัพย์โดยสุจริต	๔.๒๖	๐.๕๓
๓. นักศึกษามีความตระหนักถึงโทษของการพูดโกหกกว่าเป็น เหตุให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องที่ได้ยินได้ฟังแต่หากพูดความ จริงจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	๔.๔๔	๐.๘๑
๔. นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อแฟนและมองเห็นโทษของการ นอกใจเป็นเรื่องน่ารังเกียจ	๔.๔๘	๐.๘๘
๕. นักศึกษามีความเข้าใจโทษของการดื่มและเสพของมึนเมาจน ขาดสติอันเป็นต้นเหตุแห่งการละเมิดศีลข้ออื่นๆ	๔.๕๕	๐.๖๓
๖. นักศึกษาสามารถนำความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	๔.๔๖	๐.๓๓

จากตารางที่ ๑๔ ผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลวงตาสุริยา มหาปัญญา เป็นบุคคลต้นแบบผู้
ประพฤติ ศีล ๕ ในการปลูกฝังเบญจศีลมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๕๕) รองลงมา นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อ
แฟนและมองเห็นโทษของการนอกใจเป็นเรื่องน่ารังเกียจ ($\bar{X}$ = ๔.๔๘) และนักศึกษามีสามารถนำ
ความรู้จากบุคคลต้นแบบไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}$ = ๔.๔๖) ตามลำดับ